

Sygn. akt II S 64/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Stępińska

Sędziowie: SO Krzysztof Lisek

SR (del.) Joanna Czernecka (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi A. K.

przy uczestnictwie Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie do sygn. akt I C 140/15/S z powództwa A. K. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę

postanawia:

1. stwierdzić, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie o sygn. I C 140/15/S doszło do naruszenia prawa skarżącego A. K. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;
2. przyznać skarżącemu A. K. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie kwotę 1.000 zł (jeden tysiąc złotych);
3. zwrócić skarżącemu z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 100 zł (sto złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

SSR Joanna Czernecka SSO Renata Stępińska SSO Krzysztof Lisek

UZASADNIENIE

Skarżący A. K. złożył skargę w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki i domagał się stwierdzenia przewlekłości postępowania cywilnego w sprawie o zapłatę, toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie pod sygn. akt I C 140/15/S, przyznania od Skarbu Państwa na jego rzecz kwoty 1.000 zł oraz zasądzenia kosztów postępowania.

Uzasadniając żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania skarżący wskazał, iż postępowanie toczące się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie pod sygn. akt I C 140/15/S trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności faktycznych i prawnych sprawy. Skarżący podkreślił, iż na rozprawie w marcu 2015 roku Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego, która do dnia wniesienia skargi nie została wydana.

W odpowiedzi na skargę Skarb Państwa - Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie wniósł o jej oddalenie. Po opisanu wynikającej z akt sekwencji czynności, uczestnik konkludował, że skarga jest bezzasadna. Zwrócono uwagę, że na czas trwania postępowania w przedmiotowej sprawie złożyły się obiektywne trudności w ustaleniu osoby biegłego, który mógłby podjąć się wykonania opinii co skutkowało koniecznością poszukiwań na listach prezesów innych sądów okręgowych biegłych, którzy i tak z różnych przyczyn nie podjęli się wykonania opinii. Istotne było także opóźnienie w niezwłocznym złożeniu kurtki przez strony postępowania, co jest również okolicznością niezależną od Sądu. W odpowiedzi na skargę wskazano również na problem dużego obciążenia sędziów w Wydziale I Cywilnym Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia, wynikający z niewystarczającej liczby orzeczników oraz ilości spraw i ich ciężaru gatunkowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga była zasadna.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 r., Nr 179 poz. 1843) strona może wnieść skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania, tj. o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawikłaności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. O naruszeniu prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki można mówić tylko wówczas, gdy z przyczyn zawinionych przez sąd postępowanie w danej sprawie trwa dłużej, niż jest to konieczne dla wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności i wydania merytorycznego rozstrzygnięcia.

Przeprowadzona analiza przedstawionych wraz ze skargą akt prowadzi do wniosku, że skarga jest uzasadniona. Biorąc pod uwagę terminowość i prawidłowość podjętych w sprawie czynności, uwzględniając charakter sprawy, jak również stopień jej skomplikowania, należy niewątpliwie uznać za przewlekłe postępowanie w sprawie o sygn. I C 140/15/S.

Lektura akt wskazuje, iż w przedmiotowej sprawie podjęte zostały następujące czynności:

Pozew A. K. o zapłatę przeciwko (...) S.A. w W. wpłynął do Sądu dnia 21 sierpnia 2014 roku. Został on skierowany do rozpoznania w postępowaniu upominawczym, prowadzonym przez Referendarza Sądowego. Czynności w sprawie zostały podjęte w dniu 2 września 2014 roku przez zarządzenie dołączenia dowodu doręczenia opłaty. Wobec braku opłaty wezwano powoda, na podstawie zarządzenia z dnia 25 września 2014 roku, do uiszczenia opłaty od pozwu. Zarządzenie to wykonano dnia 10 października 2014 roku. Powód uiszczył opłatę dnia 20 października 2014 roku. W dniu 31 października 2014 roku Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

W dniu 15 grudnia 2014 roku akta przedstawiono Sędziemu Referentowi w związku z wpływem sprzeciwu strony pozwanej. Zarządzeniem z dnia 15 grudnia 2014 roku wezwano pełnomocnika strony pozwanej do uzupełnienia braków sprzeciwu. W dniu 9 stycznia 2015 roku wpłynęło od pełnomocnika strony pozwanej pismo uzupełniające braki sprzeciwu. W dniu 13 stycznia 2015 roku wydano zarządzenie odnośnie dołączenia dowodu doręczenia wezwania. W dniu 23 stycznia 2015 roku wydano zarządzenie o wyznaczeniu terminu pierwszej rozprawy na dzień 2 kwietnia 2015 roku. Na rozprawie w dniu 2 kwietnia 2015 roku przeprowadzono postępowanie dowodowe i dopuszczono m.in. dowód z opinii biegłego ds. materiałoznawstwa i szacowania ruchomości na okoliczność ustalenia wartości kurtki powoda w chwili przekazywania jej do czyszczenia, ustalenia czy kurtka uległa zniszczeniu, ustalenia

czy pralnia wykonała usługę prawidłowo pod względem technologicznym, ustalenia przyczyny powstania zarzucanego przez powoda defektu odzieży.

Po rozprawie zarządzono ustalenie osoby biegłego z zakresu materiałoznawstwa, który mógłby podjąć się wykonania opinii w sprawie i w jakim terminie. Wobec informacji, iż na liście biegłych prowadzonej przez Prezesa Sądu Okręgowego brak jest biegłego, który mógłby podjąć się wykonania opinii, podjęto poszukiwania biegłego na listach ościennych sądów okręgowych. Po ustaleniu danych i numeru telefonu kontaktowego do biegłego z listy Prezesa Sądu Okręgowego w Katowicach, biegły nie wyraził zgody na wykonanie opinii. W dniu 12 maja 2015 roku zarządzono skontaktowanie się z kolejnym biegłym, który również odmówił wykonania opinii z uwagi na brak kompetencji z zakresu badania puchu. Akta przedstawiono referentowi w dniu 20 maja 2015 roku. W dniu 21 czerwca 2015 roku wydano zarządzenie o ustaleniu z kolejnymi biegłymi możliwości wykonania opinii dla potrzeb przedmiotowej sprawy. Zarządzenie wykonano dnia 6 lipca 2015 roku i z ustaleń sekretariatu wynikało, że kolejni biegli nie podejmą się wykonania opinii. Akta ponownie przedstawiono referentowi w dniu 7 lipca 2015 roku. W okresie od 6 lipca do 17 sierpnia 2015 roku Sędzia Referent była nieobecna z powodu urlopu. W dniu 15 września 2015 roku wydano zarządzenie o ustaleniu biegłych z list Prezesów Sądów Okręgowych w Tarnowie, Kielcach, Katowicach i Rzeszowie, którzy mogliby podjąć się wykonania opinii. W dniu 6 października 2015 roku ustalono, że opinię może wykonać A. C.. W dniu 16 października 2015 roku zlecono wykonanie opinii przez biegłą A. C. w terminie 2 miesięcy. Zarządzenie wykonano 5 listopada 2015 roku.

Zarządzeniem z dnia 13 listopada 2015 roku wezwano powoda do przedłożenia kurtki, będącej przedmiotem opiniowania, a pełnomocnika pozwanego do wskazania, czy sporna kurtka została zwrócona powodowi. Powód pismem z dnia 1 grudnia 2015 roku (data wpływu) wskazał, że nie jest w posiadaniu kurtki i zwrócił się, aby to Sąd zobowiązał pozwanego do wydania kurtki biegłemu. Zarządzeniem z dnia 4 grudnia 2015 roku wezwano pełnomocnika strony pozwanej do przedłożenia kurtki do badań. Pismem z dnia 15 grudnia 2015 roku (data wpływu) pełnomocnik poinformował, że kurtka jest w pralni 5aSec. Zarządzeniami z dnia 17 grudnia 2015 roku i z dnia 13 stycznia 2016 roku wezwano ponownie pełnomocnika pozwanego do przedłożenia kurtki. W dniu 26 stycznia 2016 roku poinformowano biegłą o możliwości odbioru kurtki w Sądzie. Biegła odebrała kurtkę do badań w dniu 1 lutego 2016 roku. W dniu 7 marca 2016 roku biegła złożyła opinię, a Sąd wyznaczył termin rozprawy na dzień 30 maja 2016 roku, zarządzając doręczenie odpisu opinii powodowi i pełnomocnikowi strony pozwanej.

Mając na względzie wskazaną wyżej sekwencję zdarzeń oraz występujące pomiędzy kolejnymi czynnościami sądu odstępy czasu wskazać należy, że w niniejszej sprawie doszło do nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy skarżącego. W ocenie Sądu Okręgowego nie do zaakceptowania są okoliczności towarzyszące w niniejszej sprawie przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego. Zwrócić należy uwagę, że dowód z opinii biegłego został dopuszczony na rozprawie w dniu 2 kwietnia 2015 roku, a dopiero w dniu 6 października 2015 roku Sąd ustalił biegłego, który podjął się wykonania opinii. Co więcej, dopiero w dniu 26 stycznia 2016 roku Sąd udostępnił biegłemu kurtkę do badania. Na wydłużenie czasu potrzebnego do przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego niewątpliwie miały wpływ podejmowane przez Sąd czynności, m.in. próby ustalenia biegłego, które trwały ponad pół roku. Zdaniem Sądu Okręgowego takie działania Sądu nie mogą znaleźć usprawiedliwienia nawet w przypadku, gdy zaistnieje konieczność poszukiwania biegłego o konkretnej specjalności na listach biegłych sądowych prowadzonych przez prezesów innych sądów okręgowych. Nie znajduje uzasadnienia kilkakrotne zarządzanie poszukiwania biegłych, szczególnie gdy okresy pomiędzy ustaleniami sekretariatu a wydaniem kolejnego zarządzenia wynoszą przeszło 4 tygodnie, a nawet przeszło 8 tygodni (okresy: od 20 maja 2015 r. do 22 czerwca 2015 r. oraz od 7 lipca 2015 r. do 16 września 2015 r.). Nic nie stało bowiem na przeszkodzie, by wydać jedno kompleksowe zarządzenie zlecające pracownikom sekretariatu poszukiwania biegłego w zakresie wyrobów włókienniczych i odzieżowych na listach prowadzonych przez prezesów różnych sądów, a w razie bezskuteczności tych poszukiwań, by zwrócić się do odpowiedniego stowarzyszenia zawodowego o wskazanie osoby, która mogłaby sporządzić opinię jako biegły ad hoc. Wskazać też trzeba na pozostałe czynności Sądu Rejonowego, a właściwie ich brak, wpływające na wymiar czasowy rozpoznania niniejszej sprawy. Podkreślić należy, iż dopuszczając dowód z opinii biegłego na okoliczność ustalenia wartości kurtki powoda oraz czy uległa ona zniszczeniu w procesie czyszczenia, Sąd winien ustalić, w czym posiadaniu kurtka ta się znajduje i zobowiązać do jej przedłożenia.

Brak działań w tym zakresie spowodował, iż biegła w dniu 13 listopada 2015 roku stawiała się w sądzie celem odbioru akt, jednakże z uwagi na brak kurtki, ich nie podjęła. Dopiero w dniu 26 stycznia 2016 roku poinformowano biegłą o możliwości odbioru kurtki, co uczyniła w dniu 2 lutego 2016 roku. Negatywnej oceny przebiegu postępowania nie zmiana fakt sporządzenia przez biegłą opinii znacznie przed upływem wyznaczonego w tym celu terminu. Świadczy to jedynie o tym, że na czas trwania postępowania miały wpływ jedynie nieprawidłowości w zakresie działania Sądu. W niniejszej sprawie postępowanie trwa od 21 sierpnia 2014 roku, w tym postępowanie dowodowe z opinii biegłego rok. Czas rozpoznania niniejszej sprawy należy uznać za zbyt długi, zwłaszcza w sytuacji, gdy postępowania w sprawie o sygn. I C 140/15/S nie sposób kwalifikować jako skomplikowanego, czy też wielowątkowego.

Sąd Okręgowy ma wzgląd na braki kadrowe, z jakimi boryka się Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie. Trzeba jednak zaznaczyć, że fakty te nie mogą zwalniać państwa, jako podmiotu odpowiedzialnego za zapewnienie sprawności postępowania, bez względu na to jakie jego organy odpowiedzialne są za taki stan rzeczy. Wprowadzenie do polskiego porządku prawnego skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki było skutkiem przyjętych przez państwo polskie zobowiązań międzynarodowych i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Istotna jest treść art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności określającego prawo człowieka do rzetelnego procesu, a zwłaszcza tego jego aspektu, który dotyczy prawa do rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie oraz rozumienie przesłanek przewlekłości postępowania prezentowane w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Obowiązek przestrzegania przyjętych zobowiązań międzynarodowych i zapewnienia obywatelom ochrony w celu ich dochodzenia spoczywa na państwie jako takim. Dlatego też obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej spoczywa na wszystkich jego władzach (organach). Państwo ma więc obowiązek takiego zorganizowania warunków sprawowania władzy jurysdykcyjnej (w tym zapewnienia optymalnej obsady kadrowej), aby nie dochodziło do przewlekłości postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2005 r., III SPP 34/05, OSNP 2005 nr 20, poz. 327 oraz z dnia 3 czerwca 2005 r., III SPP 109/05, OSNP 2006 nr 1-2, poz. 33). Dlatego podniesiony w odpowiedzi na skargę brak zapewnienia należytej kadry i wzrost obciążenia nie może usprawiedliwiać państwa, jako podmiotu naruszającego postanowienia Konwencji.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji na podstawie art. 12 ust. 2 powołanej ustawy, zgodnie z którym uwzględniając skargę, sąd stwierdza, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania.

Stosownie do treści art. 12 ust. 4 powołanej ustawy uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2.000 zł do 20.000 zł. Skarżący domagał się przyznania kwoty 1000 zł, i taka też kwota została mu przyznana (pkt 2 sentencji).

Wobec uwzględnienia skargi zwrotowi na rzecz skarżącego, w trybie art. 17 ust. 3 ustawy, podlegała uiszczona tytułem opłaty od skargi kwota 100 zł.

SSR Joanna Czernecka SSO Renata Stępińska SSO Krzysztof Lisek